

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

๑. พระเถระตอบว่า ผู้มีอายุทั้งหลาย การไปพร้อมกันกับเราของท่านทั้งหลายอย่างนี้ พวกท่านอย่าชอบใจเลย เมื่อเป็นอย่างนั้น ความไม่ผาสุกจักมีแก่เรา น้องชายของเราเห็นพวกท่านเข้าแล้ว คงจักถามไถ่ เมื่อเป็นเช่นนั้น พวกท่านพึงบอกความที่จักมีของเราเสื่อมเสียแล้วแก่เขา เขาคงจักส่งใครบางคนมายังสำนักของเรา เราจักมาพร้อมกับเขา พวกท่านจงไหว้พระทศพลและพระมหาสาวก ๘๐ องค์ตามคำของเราเถิด ดังนี้แล้วส่งภิกษุเหล่านั้นไปแล้ว ฯ

ภิกษุเหล่านั้น ขอมาพระเถระแล้วเข้าไปภายในหมู่บ้าน ฯ พวกภิกษุ นิมนต์ภิกษุเหล่านั้นให้นั่งแล้วถวายภิกษา ถามว่า พระคุณเจ้าข้า อาการไปของพระคุณเจ้า ย่อมปรากฏหรือ ฯ เจริญพร อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย พวกอาตมาต้องการจะเฝ้าพระศาสดา ฯ พวกเขาย้อนวนเป็นหลายครั้งแล้ว ทราบความพอใจที่จะไปของภิกษุเหล่านั้นอย่างเดียว จึงตามไปส่ง คร่ำครวญกลับมาแล้ว ฯ ฝ่ายภิกษุเหล่านั้นไปถึงพระเชตวันตามลำดับ ถวายบังคมพระศาสดาและไหว้พระมหาเถระตามคำของพระเถระแล้ว วันรุ่งขึ้น เข้าไปบิณฑบาตยังถนนสายที่น้องชายของพระเถระพำนักอยู่ ฯ ฤ็กุมพี จำภิกษุเหล่านั้นได้ จึงนิมนต์ให้นั่ง ทำปฏิสันถารแล้วถามว่า พระเถระพี่ชายของกระผมอยู่ไหน ฯ ที่นั่นท่านเหล่านั้น จึงแจ้งเรื่องราวที่เป็นไปนั้นแก่เขาแล้ว ฯ เขาจึงให้กลิ้งเกลือกอยู่แทบเท้าของเธอทั้งหลาย ถามว่า ท่านขอรับ บัดนี้ กระผมควรทำอย่างไร ฯ พระเถระหวัง (ให้) ใคร ๆ ไปจากที่นี่ (ขอรับ) ในเวลาที่ผู้นั้นไปถึงแล้ว ท่านจักมา(พร้อม) กับผู้นั้น ฯ ท่านขอรับ หลานของกระผมคนนี้ ชื่อว่าปาลิต ขอท่านทั้งหลายส่งเจ้าหลานนี้ไปเถิด ฯ พวกอาตมาไม่สามารถจะส่งไปอย่างนี้ได้ (เพราะ) ในหนทางมีอันตราย (ต้อง) ให้บวชเสียก่อนแล้วส่งไป จึงควร ฯ ขอท่านทั้งหลาย ทำอย่างนั้นแล้วส่งไปเถิด ขอรับ ฯ

๒. ที่นั่น ภิกษุทั้งหลายให้เขาบรรพชาแล้ว สั่งสอนให้ศึกษาข้อวัตรปฏิบัติทั้งหลายมีการจับจีวรเป็นต้น ประมาณถึงเดือน บอกหนทางแล้วส่งไป ฯ สามเณรนั้น ถึงหมู่บ้านนั้นโดยลำดับ พบชายสูงวัยคนหนึ่งทีประคองหมู่บ้าน จึงถามว่า วิหารป่าอะไร ฯ อาศัยหมู่บ้านนี้(อยู่) มีไหม ฯ มี ขอรับ ฯ ใคร อยู่ที่นี่ ฯ พระเถระนามว่าปาลิตะ ขอรับ ฯ ขอท่านบอกทางอาตมาหน่อย ฯ ท่านเป็นอะไรกัน ขอรับ ฯ อาตมา เป็นหลานของพระเถระ ฯ ครั้งนั้น เขา ได้พาเรอนำไปวิหารแล้ว ฯ เธอ ไหว้พระเถระแล้ว ทำวัตรปฏิบัติปรนนิบัติพระเถระอย่างดีประมาณถึงเดือนแล้วเรียนว่า ท่านขอรับ กุฎุมพีผู้เป็นลุงของกระผม รอคอยการกลับมาของท่าน มาเถิด ท่านเราจะไป(ด้วยกัน) ฯ ถ้าอย่างนั้น เธอจงจับปลายไม้เท้าของเรา ฯ สามเณรนั้น จับปลายไม้เท้าเข้าไปภายในหมู่บ้านพร้อมกับพระเถระ ฯ พวกภิกษุทั้งหลายนิมนต์พระเถระให้นั่งแล้วสอบถามว่า พระคุณเจ้าข้าอาการไปของพระคุณเจ้าย่อมปรากฏหรือ ฯ เจริญพร อุบาสกและอุบาสิกาทั้งหลายเราจะไปถวายบังคมพระศาสดา ฯ ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น อ้อนวอนโดยประการต่าง ๆ เมื่อไม่ได้ จึงไปส่งพระเถระได้ถึงทางแล้วพากันเดินร้องไห้กลับมา ฯ สามเณร พาพระเถระด้วยปลายไม้เท้าไปอยู่ถึงหมู่บ้านที่พระเถระเคยเข้าไปอาศัยเมืองชื่อสังกัฏฐนครอยู่แล้ว ในคางระหวางทาง ฯ เธอได้ยินเสียงขับร้องของสตรีนางหนึ่ง ผู้ออกจากหมู่บ้านนั้นแล้วร้องเพลงพลางเก็บฟืนในป่า ถือนิมิตในเสียงแล้ว ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ร. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

๑. มา ไว อาวุโส เอวํ รุจจิตถ เอวํ สนฺเต มยฺหํ อผาสกํ ภวิสฺสตี
มยฺหํ กนิญฺโฆ ตุมฺเห ทิสฺวา ปุจฺฉิสฺสตี อถสฺส มม จกฺขุณฺํ ปรีหิณฺภาวํ
อาโรเจยฺยาถ โส มยฺหํ สนฺติกํ กณฺจิทฺเว ปหิณฺนิสฺสตี เตน สทฺธิ
อาคจฺฉิสฺสามิ ตุมฺเห มม วจฺเนน ทสฺพลณฺจ อสีติมหาเถเร จ วนฺทถาติ เต
อฺยุโยเชสฺสํ เต เถรํ ขมาเปตฺวา อนฺโตคามํ ปวิสฺสํ ๑ มนุสฺสา เต นิสีทาเปตฺวา
ภิกฺขํ ทตฺวา กิํ ภนฺเต อຍ္ယာနံ คมนာกาโร ปณฺณายตีติ ๑ อาม อฺปาสกา
สตุถารํ ทฏฺฐกามมฺหาติ ๑ เต ปุณฺปุณฺํ ยาจิตฺวา เตสํ คมนนฺทเมว ฌตฺวา
อนฺคนตฺวา ปรีเทวิตฺวา นีวตฺตีสุ ๑ เตปิ อนฺุပ္พุเพน เชนฺวํ กนฺตฺวา
สตุถารณฺจ มหาเถเร จ เถรสฺส วจฺเนน วนฺทิตฺวา ปุณฺทิวเส ยตฺถ เถรสฺส กนิญฺโฆ
วสตี ตํ วิถีํ ปิณฺฑาย ปวิสฺสํ ๑ กุญฺมพิโก เต สณฺขานิตฺวา นิสีทาเปตฺวา
กตปฏฺฐิสฺสณฺธาโร ภาตีกตฺเถโร เม กุหิณฺติ ปุจฺฉิ ๑ อถสฺส เต ตํ ปวตฺตี
อาโรเจสฺสํ ๑ โส เตสํ ปาทุมฺเณ ปวณฺณฺเณโต โรทิตฺวา ปุจฺฉิ อิทานิ ภนฺเต
กิํ กาทพฺพนฺติ ๑ เถโร อิตฺถ กสฺสจฺจ คมนํ ปจฺจาสีสตี คตฺถาเล เตน
สทฺธิ อาคมิสฺสตีติ ๑ อຍ္ ยံ เม ภนฺเต ภาคิเนยฺโย ปาลิตฺถ นาม เอตํ เปสฺเสถาติ ๑
เอวํ เปสฺสตုံ น สกฺกา มคฺเค ปรีปนฺโน อตฺถิ ปพฺพาเชตฺวา เปสฺสตုံ วณฺณตีติ ๑
เอวํ กตฺวา เปสฺเสถ ภนฺเตติ ๑ 12/1

๒. อถ นํ ปพฺพาเชตฺวา อทฺธมฺมาสมตฺตํ จีวรคฺคหฺมาทีนํ ลิกฺขาเปตฺวา
มคฺคํ อจฺจิกฺขิตฺวา ปหิณฺนิสฺสํ ๑ โส อนฺุပ္พุเพน ตํ คามํ ปตฺวา คามทฺวาเร
เอกํ มหฺลลํ ทิสฺวา อิมํ คามํ นิสฺสา ย โกจิ อารณฺณโก วิหาโร อตฺถิ
ปุจฺฉิ ๑ อตฺถิ ภนฺเตติ ๑ โโก ตตฺถ วสตีติ ๑ ปาลิตฺถ เถโร นาม ภนฺเตติ ๑
มคฺคํ เม อจฺจิกฺขถาติ ๑ โกลิ ตวํ ภนฺเตติ ๑ เถรสฺส ภาคิเนยฺโย มหิตี ๑
อถ นํ คเหตุวํ วิหารํ เนลํ ๑ โส เถรํ วนฺทิตฺวา อทฺธมฺมาสมตฺตํ

วัตถุปฏิวัตต์ กตฺวา เถรํ สมมา ปฏิชคฺคิตฺวา ภนฺเต มาตุลกูฏุมฺปิโก เม
 ดุมฺหากํ อากมฺนํ ปจฺจาสี่สฺติ เถถ คจฺจนมาติ อหํ เตนฺหิ เม ยญฺจิโกฏฺฐิ
 คณฺหาหิตํ โส ยญฺจิโกฏฺฐิ คเหตฺวา เถเรน สทฺธิ อโนโตคามํ ปาวีสี มนุสฺสา
 เถรํ นิสีทาเปตฺวา ก็ ภนฺเต คมนากาโร โว ปณฺณายตฺติ ปุจฺฉีสุ อาม
 อุปาสกา คณฺตฺวา สตฺถารํ วณฺทิสฺสามิตํ เต นานปฺปกาเรน ยาจิตฺวา
 อถภนฺตา เถรํ อุกฺโขเชนฺตา อุปทฺตฺพปถํ คณฺตฺวา โรทิตฺวา นีวตฺตีสํ
 สามเณโร เถรํ ยญฺจิโกฏฺฐิยา อาทาย คจฺจนฺโต อนฺตรามกฺเค อฏฺฐวียํ
 สงฺกฺขจฺจนฺครํ นาม เถเรน อุปนิสฺสาช วุตฺตปฺพุพฺพคามํ สมปาปฺณิ โส ตโต
 นิภขฺมิตฺวา อรณฺณเณ คายิตฺวา ทารุณิ อุทฺธรรนฺติยา เอกิสฺสา อิตฺติยา คีตสทฺทํ
 สุตฺวา สเร นิมิตฺตํ คณฺหิ ๙๖/๑
